

HARCKÉSZÜLTÉG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

A bemutató jellegű hadtáp-foglalkozások és gyakorlatok előkészítéséről

Csabai György őrnagy

Az elmúlt esztendőekben a Hadtápfőnökség, a seregtestek, az összefegyvernemi és a honi légvédelmi hadosztályok által szervezett és levezetett bemutató hadtáp foglalkozások és gyakorlatok (továbbiakban: bemutatók) témái szinte a szolgálatunk valamennyi területét átfogták. Ezeknek a bemutatóknak eredményeként – az elméletet mintegy kiegészítve – kerültek meghatározásra: a HKSZ és „M” feladatok hadtápbiztosítása, a korszerűsített hadtápkiképzés, a harc alatti anyagi és egészségügyi biztosítás, a komplex feltöltés, a hadtápvezetés, a hadászati készletek szételepítése, a hadművelleti és hadászati hadtáptagozatba tartozó hadtáp csapatok alkalmazásának megtervezése, vezetése, a laktanya hadtáp működése, a szolgálati rend és fegyelem fenntartása a központhadtáp szerveinél, és más szakfeladatok végrehajtásának szempontjai valamennyi hadtáptagozatra vonatkozóan, így a csapat, a hadsereg és a központhadtápra is.

A végrehajtott bemutatók tapasztalatainak feldolgozása már valamennyi hadtáptagozatban megtörtént. A bevált és maguknak „utat tört” elvek, módszerek és eljárások ma már alkalmazásra kerülnek; szinte hétköznapiaknak számítanak.

Készülve a következő ötéves terv azon feladataira, melyek már most kirajzolódnak előttünk, amikor is az új szakfeladatok ismét szükségessé teszik a szakbemutatók végrehajtását, talán aktuálisnak tűnik a bemutatók előkészítésével kapcsolatos feladatok és a kívánt végeredmény elérése érdekében a szükséges okmányok elkészítésének, tartalmának közérdeklődésre számottartó bemutatása is.

A fentieknek megfelelően e céltanulmánynak

az első részében: a bemutatók hadművelleti-harcászati jellegű előkészítésével;

a második részében: a bemutatók minden oldalú biztosításával;

a harmadik részében: pedig a bemutatók hasznosságával kapcsolatos nézetekről kívánok az olvasóhoz szólni.

1. A bemutatók hadművelleti-harcászati előkészítéséről

A bemutató előkészítését és levezetését az illetékes elöljáró *parancsában* vagy *intézkedésében* rendeli el.

Az elrendelő okmányban megszabja a bemutatóval szemben támasztott követelményeit, annak tárgyát, a célját, a helyét, a kutatási feladatokat és kijelöli a kidolgozó munkacsoport állományát vagy a gyakorlatvezetőséget.

A munkacsoport (team) vagy a gyakorlatvezetőség a számára kijelölt munkahelyen a belső eligazítás után párhuzamosan *megkezdí és végzi*:

- a) a bemutató előkészítésével, levezetésével kapcsolatos okmányok elkészítését, szerkesztését;
- b) a bemutatón résztvevő hivatásos és sorállomány sokirányú felkészítését;
- c) a bemutató helyszínének előkészítését és berendezését.

A tevékenységek során a munkacsoport (gyakorlat) vezető személyesen irányítja a kidolgozandó okmányok készítését, kimunkálását, a csapatok és törzsek begyakorlását az előljáró érdekeinek messzemenő figyelembevételével.

A kidolgozandó okmányok – az általánosítást elvégezve – az alábbiak lehetnek:

- a bemutató előkészítésének naptári terve (ütemterve);
- a bemutató elgondolása;
- a bemutató levezetési terve;
- a hadműveleti-harcászati és a hadtáp feladatok;
- a begyakorlási terv;
- az imitációs terv;
- a híradási terv;
- a szemrevételezési terv;
- az együttműködési terv;
- a szervezési intézkedések.

Természetesen, ha a szükség megköveteli akkor más terveket is, például a REH tervet, az álcázási tervet, a kommandáns szolgálat tervét, stb. ki lehet dolgozni. Ezeket a terveket különböző formákban lehet elkészíteni, megszerkeszteni, de a tartalmukra vonatkozóan a Tábori Törzsszolgálati Utasítást és más érvényben levő Utasításokat, szabályzatokat feltétlenül be kell tartani.

Az alábbiakban röviden tekintsük át az általam fontosabbnak vélt okmányok tartalmát.

A bemutató *naptári terve (ütemterve)* tételesen felsorolja az előkészítéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, azok határidejét, felelősét és az ellenőrzését is. A körültekintő naptári terv a feladatok egymásra építettségével biztosítja a szervezett felkészülést, kiiktatja a feladatok torlódását, azaz szilárd alapot, előfeltételt biztosít a felkészüléshez és a szervezett bemutató végrehajtásához.

A bemutató *elgondolását* olyan nagybani okmánynak szükséges tekintenünk, amelyben kifejezésre jutnak a bemutató céljai, tartalma, jellege, hadműveleti (harcászati) és a hadtáp kerete, valamint a kutatási főirányok is.

A *levezetési terv* mint alapvető munkaokmány elemcire bontva tartalmazza a bemutató megszervezésének és levezetésének rendjét, a résztvevő csapatok (jelzők), a gyakorlatvezetőség tevékenységét mozzanatonként és oktatási kérdések szerint is. Rendszerint térképen kerül kidolgozásra és magyarázó feljegyzéssel egészítik ki, a szükséges mértékben és terjedelemben.

A *hadműveleti, harcászati és a hadtáp feladatokat*, a szükséges parancsokat, intézkedéseket (vagy a kivonatokat) a levezetési tervből kiindulva szükséges elkészíteni. Tartalmuk az olvasó előtt közismert, de kiadásukkal szemben

elvárható, hogy a begyakorlások megkezdése előtt a bemutatót végrehajtó állomány megkapja, megismerje és részletesen feldolgozza.

A gyakorlatvezetőség vagy a munkacsoport dolgozza ki az alárendeltek minden oldalú felkészítését és biztosítását szolgáló *szervezési intézkedéseket*, melyekre a későbbiekben visszatérek.

A bemutató helyének kijelölésére a *szemrevételezési terv* alapján kerülhet sor. E fontos feladat végrehajtása folyamán a terepen végrehajtandó feladatok mellett sort kell keríteni az elvégzendő műszaki munkák meghatározására, az arra szükséges műszaki erők és eszközök kijelölésére, előkészítésére.

A bemutatón részt vevő erők és eszközök összehangolt alkalmazása és tevékenysége érdekében az *együtműködési tervet* különös gonddal szükséges ki-munkálni.

Így a hadtáp (fő) erőkifejtései összehangolásának bemutatására sor kerülhet terepen, térképen és a helyszínen elkészített, kellő méretarányú terepaszalon. A terepen folyó munkát célszerű modellezni, – így a hadtáp erők és eszközök tevékenységének főbb változatait lejátszani, – elemezni és feltárni a megoldások optimális útjait. A bemutatókkal kapcsolatos, közel az összes főbb feladatot szintetizálva, a mellékletben tüntetem fel, kronológiai sorrendben.

Hangsúlyozni itt is szükséges, hogy a felsorolt okmányokat nem öncélúan kell elkészíteni. Az okmányok tartalmas kidolgozása, a végrehajtókkal való időbeni megismerterése a felkészülés ritmikusságát, a bemutatót szervezők és végrehajtók egységes nézeteinek kialakítását, a bonyolult, de a mai reális harci körülményeket maximálisan megközelítő helyzetek bemutatását teszi lehetővé.

2. A bemutatók minden oldalú biztosításáról

A minden oldalú biztosítás rendszabályai a szervezési intézkedésben kerülnek meghatározásra. Így a szervezési intézkedés rendeltetése: a bemutatóra való szervezett felkészülésnek, a minden oldalú biztosítás feltételeinek körültekintő és időbeni megteremtése, létrehozása, zavaró körülmények kiiktatása.

Tapasztalataink alapján célszerű, ha a szervezési intézkedéseket, tartalmuk és nem a pontjaik szerint, három fő részre osztjuk (persze ez sem tekinthető sablonnak).

Az első részben: az alárendeltek megismerik a bemutató tárgyát, célját, mozzanatait, helyét, az alárendelteket, a bemutatón résztvevő törzseket, csapatokat, a kijelölt hadtáp erőket, – eszközöket és a – technikát; egyezőval a bemutatóval szembeni elvárásokat.

A második részben: az előjáró meghatározza a bemutató előkészítésének ütemezését. Részletesen előírják az egyes mozzanatok (ütemek) tárgyát, idejét, oktatási kérdéseit, helyét, módszerét és a bemutatók által kidolgozandó okmányok körét, valamint a hivatásos, a sor és polgári állomány központi és egyéni felkészítésének rendjét, a békehelyőrségben feldolgozandó kérdések körét.

Ugyancsak itt kerül meghatározásra a begyakorlás ütemezése, mely a következő lehet:

- beállítás (1 nap);
- gyakorlás (2 nap);
- előpróba (1 nap);

- főpróba (1 nap);
- pihenő (regenerálódási és karbantartási) (1 nap);
- bemutató végrehajtása (1 nap).

Az előbb felsorolt, már több esetben bevált gyakorlás időbeosztása (más-néven időgazdálkodása) szilárd „aranyalapot” biztosított a bemutatók eredményes lebonyolításához, persze csak az intenzív begyakorlások végrehajtása után. Tudjuk, hogy hétnél több nap már a fásultság, az unalmasság érzetét idézheti elő, ami a végrehajtás intenzitását kedvezőtlenül befolyásolhatja.

A harmadik részben: a résztvevők és a megtekintők ellátásának kérdései kerüljenek előtérbe. Ezek között is első helyet foglaljon el a pártpolitikai munka feladatai, így annak célja, tartalma, iránya stb.

Fontos kérdés bemutató gyakorlat esetében a kijelölt táborhelyre való begyülekezés és elhelyezkedés (táborozás) megszervezése, a táborok katonai rendjének és fegyelmének fenntartása, az egységes táborrend kialakítása, a helyi állami szervekkel való folyamatos kapcsolat fenntartása.

A bemutató hadtápbiztosítása megköveteli a résztvevők és a megtekintők hadtápbiztosításának példás végrehajtását a saját erőből, és az előljáró segítségnyújtásával.

A következőkben a technikai, a fegyverzeti, a térkép, a titoktartás és az éberség biztosítás rendszabályainak, a környezetvédelem, a takarékság, a baleset megelőzését és a bemutatót megtekintő állomány mozgatásának rendjét, kérdéseit taglalja a szervezési intézkedés.

Számos tapasztalat hebizonyította, hogy a tervezett bemutató sikere nagymértékben függ a hivatásos, a sor- és polgári állomány megnyerésétől, a leleményességétől, a feladathoz való jó hozzáállásától. De az is beigazolódott, hogy valamennyi feladat ereduényes teljesítése megköveteli az illetékes előljárók helyszíni segítő ellenőrzését és emberséges szavait, kerülve a felesleges és zavaró kinyilatkozások és a jelszavak hangoztatását.

3. A bemutatók hasznosságáról

A jól előkészített bemutatók hasznossága ma már a parancsnokok és a hadtápszakemberek között közismert. Időnként mégis „szárnyra kellnek” olyan pejoratív nézetek, hogy azok egyenlők a pénzkidobással, esetenként pedig a kizárólag politikát képviselik.

A válasz talán az is lehet, hogy egy bemutató láthatással (és hallással) minden írásos okmány nélkül egyben új követelményeket is állít. És ma már ez is eredménynek tekinthető.

Ugyanakkor a bemutatókon tág lehetőség nyílik az alárendeltek részéről az előljáróknak a szűk keresztmetszetek bemutatására, érzékeltetésére az új hadtápbiztosítási módszerek, eljárások és módok közkinccsé tételére, az előljáró és alárendeltek közötti azonos „bullámsáv” kialakítására, az esetleg még meglevő kognitív disszonancia felszámolásának megkezdésére, az élenjárók és a lemaradtak közti különbségek fokozatos felszámolására. Az azonban biztos, hogy az új módszerek bemutatása mellett esetenként – a vezető állomány fluktuációja, a fiatal generáció belépése stb. miatt – a régi, de bevált és hosszabb távon érvényesülő módszereket is fel kell frissíteni, az érintett állomány-kategóriáknak be kell mutatni.

Valamennyi bemutatót ajánlatos felhasználni a gazdaságosság fokozása érdekében rész- vagy egész témájú és irányú kutatási célfeladatok elvégzésére, előzetes következtetések levonására. Igaz, nagyban elősegíti a megalapozott döntéseket, még akkor is, ha nem tekinthető alapkutatásnak, de elmulasztása a bemutató hasznosságát, értékét jelentősen csökkentheti.

A kutatói feladatokat azonban nem szabad egyetlen esetben sem összetéveszteni a bemutatót értékelő csoportok (döntnökök) feladatainak jellegével, típusával, mert akkor az előző, szellemi gúzsbakötéséhez vezethet.

(Melléklet a folyóirat végén található.)